

Nākamajā gadā ekonomikas izaugsme plānota 5% apmērā

Publicēts: 30.08.2021.

[Budžets](#) [Jaunumi](#)

Šī gada vasarā tika aktualizētas makroekonomisko rādītāju prognozes, kuras kalpo par pamatu nākamā gada valsts budžeta izstrādē un vidēja termiņa budžeta ietvaram nākamajiem trim gadiem.

Prognozes paredz, ka pēc krituma pērn, iekšzemes kopprodukts (IKP) salīdzināmās cenās šogad pieaugs par 3,7%. Latvijas ekonomikas izaugsmes galvenais virzītājspēks šogad būs privātā patēriņa pieaugums, kas pēc ierobežojumu atcelšanas šī gada otrajā ceturksnī ir strauji atjaunojies, kā arī Covid-19 krīzes veiksmīga pārvarēšana galvenajās Latvijas ārējās tirdzniecības partnervalstīs. Papildus tam, ekonomiku stiprinās šogad paredzētie valsts atbalsta pasākumi un pieaugošais Eiropas Savienības finanšu līdzekļu apjoms. Tomēr krīzes smagāk skartajās nozarēs – transportā, izmitināšanā un ēdināšanā, mākslas, izklaides un atpūtas nozarē, profesionālo pakalpojumu nozarē – izklaides apjomi līdz 2021. gada beigām vēl būtiski atpaliks no 2019. gada līmeņa. Savukārt 2022. gadā tiek prognozēta ekonomikas izaugsme ar 5,0% pieaugumu un 2023. un 2024. gadā attiecīgi 3,5% un 3,4%.

Ņemot vērā aktualizētās makroekonomisko rādītāju prognozes, nodokļu ieņēmumus, papildus izdevumus līdz 10. augustam apstiprināto atbalsta pasākumu finansēšanai un citus precizējumus, Finanšu ministrija aktualizējusi vispārējās valdības budžeta bilances vidējam termiņam pie nemainīgas valdības politikas. Aktualizētais vispārējās valdības budžeta deficīts 2021. gadam tiek saglabāts 9,3% no IKP, Stabilitātes programmā 2021.-2024. gadam prognozētajā apjomā. Salīdzinot ar iepriekš plānoto deficītu 3,9% no IKP, šā gada deficīts tiek prognozēts būtiski augstāks, kas skaidrojams ar papildus izdevumiem atbalsta pasākumu finansēšanai, lai mazinātu Covid-19 ietekmi gan uz iedzīvotājiem, gan uzņēmumiem un nozarēm kopumā.

Vispārējās valdības budžeta deficīts pie nemainīgas valdības politikas scenārija vidējā termiņā attiecīgi tiek prognozēts 2,9% no IKP 2022. gadā, un attiecīgi 1,2% no IKP 2023. gadā un 0,3% no IKP 2024. gadā pie nemainīgas politikas. Ņemot vērā prognozēto IKP, budžeta bilances un ievērojamu aizņemšanās apjoma pieaugumu atbalsta pasākumu finansēšanai, vispārējās valdības parāds pie nemainīgas valdības politikas tiek prognozēts 50% no IKP 2022. gadā, 48,1% no IKP 2023. gadā un 47,6% no IKP 2024. gadā.

Augstas nenoteiktības apstākļos Finanšu ministrija papildus bāzes scenārijam ir izstrādājusi arī pesimistisko scenāriju (Covid-19 ietekmes "trešā viļņa" scenārijs), kurā pieņemts, ka piedzīvojot jaunu spēcīgu saslimstības vilni un no jauna ieviešot vīrusa ierobežošanas pasākumus, IKP izaugsme varētu būt mazāka nekā bāzes scenārijā, kas paredz, ka ekonomika turpmāk attīstīsies bez būtiskiem ierobežojumiem. Covid-19 ietekmes "trešā viļņa" scenārijā pasliktinās patērētāju noskaņojums, privātais patēriņš būtiski sabremzējas, noslidot līdz 2020. gada beigu līmenim. Savukārt darba tirgū paredzams neredzams spēcīgāks nodarbināto skaits samazinājums 2021. gada laikā, ceturtajā ceturksnī daļai nozaru atkal apturot darbību Covid-19 ierobežojumu dēļ.

Rezultātā 2021. gadā kopumā IKP izaugsme samazinātos līdz 3%, kas ir par 0,7 procentpunktiem mazāks pieaugums nekā bāzes scenārijā. Savukārt tas dotu zemāku bāzi 2022. gadam, un IKP pieaugums sasniegtu tikai 2,5% jeb būtu par 2,5 procentpunktiem mazāks nekā bāzes scenārijā. 2023.-2024. gadā izaugsme saglabātos bāzes scenārija līmenī jeb 3,4% apmērā. Lēnākas izaugsmes ietekmē turpmākajos gados budžeta ieņēmumi salīdzinājumā ar bāzes scenāriju samazinātos, un kopumā vispārējās valdības budžeta deficīts pieaugtu 2022. gadā līdz 4,0% no IKP, 2023. gadā līdz 2,2% no IKP un 2024. gadā līdz 1,3% no IKP.

Fiskālās politikas ziņā nākamais gads tāpat kā 2021. gads ir īpašs ar to, ka Eiropas Savienībā (ES) ir spēkā tiesības ES dalībvalstīm atkāpties no budžeta deficīta ierobežošanas noteikumiem. Tai pat laikā valstu ekonomikas atkopjas no Covid-19 krīzes, un 2022. gada fiskālās politikas rekomendācijās Eiropas Komisija (EK) nosaka principus, kas jāievēro, izstrādājot 2022. gada budžetu. Atbilstoši nepieciešamībai ir pamatoti aizņemties finanšu resursus Covid-19 ārkārtas pasākumu finansēšanai, tāpat ir jāsauglabā un jāveicina publiskās investīcijas, un to arī ir pamatoti veikt 2022. gadā uz deficīta pieauguma rēķina. Attiecībā uz pārējiem

izdevumiem ir jākontrolē, lai to pieaugums neapsteidz ekonomikas pieaugumu.

Ņemot vērā minēto, būtiski ir, ka vispārējās valdības parāda pieaugums Covid-19 krīzes apstākļos ir atbilstošs krīzes dziļumam un pēckrīzes periodā pie nemainīgas fiskālās politikas valsts parāds samazinātos pietiekami strauji, lai nākamajā krīzē būtu iespējams to palielināt uz labvēlīgiem finansēšanas nosacījumiem. Šajā kontekstā svarīgi, lai kārtējo izdevumu pieaugums jaunām budžeta prioritātēm vispārējās valdības parādu noturētu zem 51% no IKP robežas, ļaujot to pārsniegt vienīgi investīcijām un ar Covid-19 krīzi saistītiem ārkārtas pasākumiem.

Ņemot vērā šos apsvērumus, 2022. gada budžeta fiskālā telpa jaunām politikas prioritātēm, kurām nepieciešami papildus kārtējie izdevumi ir 302 miljoni eiro. Papildus šai telpai ir iespējams atbalstīt investīciju projektus un atbilstoši nepieciešamībai finansēt ar Covid-19 krīzi saistītos ārkārtas pasākumus. Pie šādas fiskālās telpas vispārējās valdības budžeta deficīts 2022. gadā sasniegtu 3,8% no IKP, 2023. gadā 2,1% no IKP un 2024. gadā 1,1% no IKP.

Vidēja termiņa makroekonomiskās attīstības scenārijs izstrādāts 2021. gada jūnijā, balstoties uz konservatīviem pieņēmumiem, ņemot vērā 2021. gada pirmā ceturkšņa IKP datus un līdz jūnijam pieejamo īstermiņa makroekonomisko informāciju, kā arī valdības apstiprinātos atbalsta pasākumus Covid-19 izraisītās krīzes seku mazināšanai tautsaimniecībā.

<https://www.fm.gov.lv/lv/jaunums/nakamaja-gada-ekonomikas-izaugsme-planota-5-apmera>